

O nádeji

Milovať budeš Pána Boha svojho
(Mt 22, 37)

Svätý Augustín hovorí, že dokonca, keby neočakával nebo a nebál sa pekla, ani tak by neprestal milovať Boha, lebo On je nekonečne dokonalý a hoden lásky. A tento nekonečne dobrý Pán nám ešte sľubuje večnú odmenu, aby nás tým viac pritiahol k sebe. Ak dobre splníme toto prikázanie lásky k blížnemu, nájdeme šťastie na zemi a dosiahneme slávu v nebi. Viera nás učí, že Boh vidí všetko, že On je svedkom našich činov i našich utrpení. Naproti tomu čnosť nádeje nám káže úplne sa oddať do Jeho vôle, s presvedčením, že On nás bude odmeňovať po celú večnosť. Táto krásna čnosť podporuje v utrpení mučeníkov, v pokání – pustovníkov, v bolestiach – chorých. Ako viera všade ukazuje na prítomnosť Boha, tak nádej nám ukazuje, aby sme všetko, čo robíme, robili s radostným presvedčením, že dostanem večnú odmenu. Pretože táto čnosť je osladením všetkých našich utrpení, zamyslime sa, v čom spočíva.

Vierou poznávame, že Boh je jeden, náš Stvoriteľ, Spasiteľ a Najvyššie Dobro. Viera nám ukazuje, že cieľom nášho života je to, aby sme Boha poznali, milovali, Jemu slúžili a tak Ho obsiahli. Naproti tomu nádej nám káže dúfať, že hoci sme toho nehodní, tak predsa k tomu blaženému cieľu prideme – skrze zásluhy Ježiša Krista.

Aby naše skutky boli záslužné pre život večný, musia spĺňať tri podmienky: viera – ktorá nám ukazuje Boha všade prítomného; nádej – ktorá nám káže konať za tým účelom, aby sme sa páčili Bohu; a láska – ktorá nám káže priľnúť k Bohu ako Najvyššiemu Dobru. Drahí bratia! Nikdy nepochopíme to, aký veľký stupeň slávy v nebi nám pripravuje Boh za každý skutok – ak ten skutok vykonáme s čistým úmyslom páčiť sa Bohu; dokonca svätí obyvatelia neba to nepochopia! V živote sv. Augustína čítame, že raz napísal list sv. Hieronymovi, pričom sa ho pýtal, aký výraz treba použiť, aby čo najlepšie vyjadril šťastie vyvolených v nebi. V momente, keď začal písať to ten istý pozdrav, ako obvykle – „Spása a pozdrav v Ježišovi Kristovi našom Pánovi“ – celá izba sa naplnila krásnym svetlom, jasnejším od poludňajšieho slnka, a príjemnou vôňou. Sv. Augustín upadol do extázy tak hlboko, že takmer zomrel od radosti a šťastia. Súčasne sa k tomu svetlu pripojil hlas: „Drahý Augustín! Myslíš, že som ešte na zemi, a ja vďaka Bohu, som už obyvateľom neba. Chcel si sa ma spýtať, aký treba použiť výraz, aby si najpresnejšie opísal šťastie svätých. Vedz, priateľu, že toto šťastie presahuje všetky ľudské myšlienky, takže ľahšie by bolo spočítať hviezdy na nebi, umiestniť vody všetkých morí do jednej fľaše a celú zem udržať v ruke, ako pochopiť najnižší stupeň nebeskej slávy. Poviem ti, že sa mi prihodilo to isté, čo kráľovnej zo Sáby. Mala veľkú mienku o kráľovi Šalamúnovi, lebo jej o ňom mnoho rozprávali. Keď však videla na vlastné oči krásu a nesmierny lesk, aké panovali v jeho paláci – keď spoznala neslýchanú múdrosť a znalosť tohto kráľa – bola udivená a tak bola veľmi unesená, že po návrate domov tvrdila, že všetko, čo počula o Šalamúnovi, je ničím v porovnaní s tým, čo sama videla. A mne sa zdalo, že za života som pochopila niečo na tému nebeskej krásy a šťastia; ale teraz vidím, že moje najvznešenejšie výrazy, ktoré sa pokúšajú hovoriť o kráľovstve nebeskom, sú ničím v porovnaní s tým, čo tam prežívajú blažení“.

Sv. Katarína zo Sieny videla za života svetlo nebeskej slávy, pričom upadla do extázy. Keď sa prebrala, spovedník sa chcel od nej dozvedieť, čo jej Boh ukázal. Svätica mu vtedy povedala, že videla okraj nebeského šťastia, ale nemôže ho predstaviť, lebo šťastie vyvolených prekračuje ľudskú schopnosť chápania. Taká je, bratia, odmena za činy milé Bohu; také sú dobrá, ktoré nám prikazuje očakávať čnosť nádeje!

Povedali sme, že nádej potešuje a posilňuje nás v skúškach a krížoch, ktoré Boh na nás zosiela. Pekným príkladom toho môže byť na smetisku sediaci Jób, ktorý bol od nôh po hlavu pokrytý vredmi. Všetky jeho deti zahynuli pod ruinami padajúceho domu. On sám musel opustiť ľudskú spoločnosť a sedieť na smetisku, ďaleko od ľudských príbytkov. Jeho telo – za života! – tak žrali červy, že musel črepinou zoškrabovať hnis z jatriacich sa rán, pričom musel počúvať ťažké výčitky svojej ženy, ktorá sa rúhala Bohu a hovorila: „Pozri, ako ti Boh odpláca tvoju vernosť. Teraz Ho pros o smrť, aby si unikol týmto utrpeniam“. Najlepší priatelia pridávali k jeho ťažkému utrpeniu ešte ťažké výčitky. A predsa, aj napriek svojmu poľutovaniahodnému stavu, neprestal Jób skladať svoju nádej v Pánovi, nestratil dôveru, neupadol do zúfalstva – jasne povedal, že Boh bude jeho spasiteľom a odmenou. Hľa, čím je opravdivá nádej! Ona nikdy nehynie, hoci by Boh dopustil na nás najťažšie údery. Nádej pripisuje svoje utrpenia hriechom. Všetci ľudia považujú Jóba za nešťastného, a on pozbavený majetku, opustený všetkými, sediaci na smetisku, celú dôveru a šťastie skladá v Bohu. Ach, keby sme mali podobnú nádej v našich utrpeniach, smútkoch a chorobách! Koľko pokladov by sme si vzali do života večného! Oživení svätou nádejou, trpeli by sme s radosťou, pričom by sme neboli smutní a nenariekali by sme.

Spýtate sa ma, čo znamená mať nádej. – Mať nádej znamená túžiť po čomsi, čo ma v budúcom živote urobí šťastným, to znamená vrúcne túžiť po vyslobodení z nešťastí dočasnosti, to znamená túžiť po takých dobrách, ktoré nás môžu uspokojiť úplne. Keď Adam zhrešil a následkom toho dopadla naň veľká bieda, vtedy nachádzal útechu vo svätej nádeji – v presvedčení, že utrpeniami si zaslúži odpustenie hriechov a večné šťastie. Aká veľká je dobrota Boha, keď najmenší čnostný skutok odmeňuje naveky! Stvoriteľ však chce, aby sme všetku svoju dôveru skladali v Ňom – ako deti v najlepšom Otcovi. Vlastne preto na mnohých miestach Písma svätého On sa nazýva Otcom a túži, aby sme sa k Nemu utiekali vo všetkých potrebách duše i tela; pritom nám sľubuje svoju pomoc. Skrze prorok Izaiáša Boh hovorí jasne: nemôže matka zabudnúť na svoje dieťa, a hoci by ona zabudla, tak Boh nikdy neopustí toho, kto Mu dôveruje (pozri Iz 49, 15). A znovu nám pripomína, aby sme neskladali nádej v kráľoch či kniežatách, lebo budeme sklamaní. Ústami Jeremiáša nazýva prekliatym toho, kto nedôveruje Bohu; a naopak, žehná toho, kto uložil v Pánovi svoju nádej (Jer 17, 5.7). V Evanjeliu sa nakoniec prirovnáva s otcom, ktorý objíma márnotravného, ktorý sa s dôverou a s ľútosťou vrátil zo svojho omylu. A teda v našich duchovných potrebách, keď nám svedomie prísne vyčíta, choďme k Bohu, a On nás privinie k sebe, znovu nás oblečie do svadobných šiat milosti posväcujúcej. Lebo ústami proroka Micheáša nás uisťuje, že hoci by bolo našich hriechov veľa, ako hviezd na nebi, alebo ako kvapiiek vody v mori, či lístia na lesných stromoch, alebo piesku na brehoch oceánu – odpustí nám všetko a zabudne, ak sa úprimne obrátíme. Keby naša duša bola čierna ako uhlie alebo červená ako šarlát – stane sa krásna a jasná ako sneh. Aká veľká je láska Boha, akú veľkú dôveru musíme mať k Nemu kvôli tomu!

Po druhé. Aj v dočasných potrebách majme nádej v Pánovi. On nás nikdy neopustí, hoci by mal urobiť dokonca zázrak. Štyridsať rokov živil na púšť svoj ľud mannou, ktorá denne pred východom slnka padala z neba. V tom istom čase ani oblečenie nepodliehalo zničeniu. Aj v Evanjeliu sa nám zakazuje prílišná starostlivosť o pokrm a oblečenie: Pozrite sa na nebeské vtáky: nesejú, ani nežnú, ani do stodôl nezhrmažďujú, a váš nebeský Otec ich živí. Nie ste vy oveľa viac ako ony? A kto z vás si môže starosťami pridať čo len lakeť k svojmu životu? A čo sa tak staráte o svoj odev? Pozrite sa na poľné ľalie, ako rastú: nepracujú, nepradú; a hovorím vám, že ani Šalamún v celej svojej sláve nebol oblečený tak ako jediná z nich. Keď teda Boh takto obleka poľnú bylinu, ktorá dnes je tu a zajtra ju hodia do pece, o čo skôr vás, vy maloverní?! Nebuďte teda ustarostení a nehovorte: „Čo budeme jesť?“ alebo: „Čo budeme piť?“ alebo: „Čo si oblečieme?“! Veď po tomto všetkom sa zháňajú pohania. váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše (Mt 6, 26-33). A aby nás ešte viac povzbudil k dôvere, nazýva sa našim Otcom. Keď vystupuje do neba, hovorí Apoštolom: *Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi* (Jn 20,

17). A teda na svete je iba ten nešťastný, kto nedôveruje Bohu!

Ďalej. Nestrácajme odvahu, keď nás sužujú utrpenia, námahy, smútok a choroby. Nech nás vtedy potešuje a podporuje nádej neba. Keď sv. Simfóriána viedli na mučenícku smrť, jeho matka mu hovorila: „Synku, pozri na nebo, nestráť odvahu! Cesta do neba je ťažká, ale krátka“. Slová matky oživil v srdci dieťaťa nádej a Simfórián s nebojácnu mužnosťou podstúpil smrť za svätú vieru. Sv. František Salezský, oživený veľkou nádejou a dôverou v Boha, sa nebál žiadneho prenasledovania. Uvedomoval si, že všetky utrpenia pochádzajú z Božieho dopustenia. Keď ho neprávom ohovárali, a on nestratil obyčajný pokoj ducha, lebo dúfal, že bude mať z toho úžitok jeho duša a bude to na väčšiu slávu Božiu. Modlil sa teda za tých, čo ho osočovali. A my tiež, keď zakúsime pohrdanie, alebo budeme skúšaní iným spôsobom, neupadajme na duchu. Nezabúdajme, že sme učeníkmi Krista Pána, ktorého znevažovali a prenasledovali. V chorobách i smútku nezabúdajme na Boha. Zo sv. Elzeara sa ľudia vysmievali a verejne si z neho robili žarty, on si so slzami v očiach pripomínal utrpenia Ježiša Krista a hovoril, že keby mu dokonca aj oči vylúpili, tak by sa nestťažoval, lebo pamätá na odmenu, ktorú Boh pripravuje tým, ktorí z lásky k Nemu trpia nevinné prenasledovania.

Istý kňaz kázal v nemocnici chorým – hovoril kážeň o utrpeniach. Ukazoval im, ako veľmi sa páči Bohu, keď kresťan pokojne znáša svoje kríže. Túto kážeň počúval človek, ktorý bol chorý už mnoho rokov. Po kázni tento človek zostal smutný a začal plakať. Kňaz sa ho pýtal, čo sa stalo, či mu niekto nespôsobil nejakú krivdu. „Nie – odpovedal tento chorý – nemám výčitky voči nikomu, iba voči sebe samému“. – „Ako to?“ – pýta sa udivený kňaz. – „Duchovný otče, toľko rokov som chorý a stratil som všetky zásluhy kvôli mojej netrpezlivosti. Keby som bol pokojne znášal chorobu, aké veľké poklady by som si odniesol do večného života!“

Mnoho ľudí v hodine smrti sa presvedčí, že nevedeli využiť utrpenie, ktoré by ich priamou cestou zaviedlo do neba. Kedysi sa spýtali ženy, ktorá veľmi dlho a ťažko trpela, a aj napriek tomu nestrácala pohodu ducha – čo jej je v takom strašnom stave oporou, čo jej dodáva potrebnú silu a mužnosť? Táto chorá vtedy odpovedala: „Viem, že svedkom mojich utrpení je Boh a že On mi ich odmení vo večnosti. Keď si na to pomyslím, zakusujem úžasné šťastie; vtedy trpím príjemne a nezamenila by som svoj osud za žiadne kráľovstvo sveta“. Uznáte, že ak niekto má čnosť trpezlivosti, tak jeho bolesť a trpkosť sa menia v opravdivú rozkoš.

Bohužiaľ, vidíme na svete mnoho takých úbožiacov, ktorí preklínajú sami seba, sú pohrúžení v smútku a zúfalstve – predstavujú si malý obraz pekla. Akí úbohí sú ľudia, ktorí nedôverujú Bohu a nemyslia na nebeskú odmenu. Svätá Felicity svojho najmladšieho syna, ktorý kráčal na mučenícku smrť, povzbudzovala k mužnosti a odvahe, pričom mu hovorila: „Syn môj, pozri na nebo – ono bude tvojou odmenou. O chvíľu tvoje utrpenia navždy skončia“. Tieto slová matky naplnili srdce syna neopísateľnou radosťou a dodali mu takej sily, že bez strachu pozeral na svojich katov, ktorí ho potom najbrutálnejšie mučili. Sv. František Xaverský zakusoval od barbarov a modlárov mnoho súžení. A pretože nestratil dôveru v Boha, vždy akýmsi predivným spôsobom mu prišiel Boh na pomoc.

Nech naša dôvera v Ježiša Krista a Jeho Najsvätejšiu Matku zostane neochvejná! Potešiteľka utrápených, nebeská Kráľovná, pamätá na naše duchovné i dočasné potreby. Ona nás zachraňuje zvlášť vtedy, keď je naše svedomie zaťažené hriechmi, keď nás preniká falošná hanba a bojíme sa spovede. Padnime vtedy s dôverou k Jeho nohám, a ona nám určite u Neho vyprosí milosť dobrej spovede a odpustenia.

Sv. Alfonz Ligouri hovorí, že nejaká Helena, veľká hriešnica, divným Božím riadením vošla kedysi do kostola a práve bola kážeň o ružencovej pobožnosti. Kňaz povzbudzoval veriacich k horlivej modlitbe svätého ruženca a poukázal na veľký úžitok, ktorý vyplýva z tejto pobožnosti.

Helena si teda kúpila ruženec a rozhodla sa ho modliť. Na začiatku sa bála ľudí, modlila sa potajomky a ešte nenachádzala v tejto modlitbe príjemnosť. Po istom čase jej však táto modlitba tak zachutila, že sa pričinením Najsvätejšej Matky prebudilo v nej uspané svedomie – pocítila úžasný odpor k dávnemu životu a vo dne i v noci ju začali trápiť hrozné výčitky svedomia. Vnútorň hlas ju povzbudzoval k svätej spovedi, ktorá je najlepším liekom na choroby duše. A skutočne, pod vplyvom milosti Božej Helena úprimne vyznala svoje hriechy a tak vrúcne ich oplakávala, že keď to videl spovedník, uznal to za zázrak Božej milosti. Keď už dostala rozhrešenie, padla na kolena pred oltárom Matky Božej a naplnená citom hlbokoj vďačnosti, s veľkým vzrušením hovorila: „Najsvätejšia Panna, bola som doteraz skutočne ošklivým netvorom. Ale ty, u Boha mocná, pomôž mi, aby som sa polepšila. Zvyšok života chcem stráviť v pokání“. A od tej chvíle, opustila zlé spoločenstvo, rozdelila svoj majetok chudobným a oddala sa prísnemu pokániu. V poslednej chorobe sa jej za to ukázal Pán Ježiš s Najsvätejšou matkou a v ich objatí jej duša, očistená slzami pokánia, uletela do nebeskej krajiny. A tak táto kajúcnica vďačí za svoju spásu Najsvätejšej Matke.

Svätá nádej nám prikazuje robiť všetko iba na ten úmysel, aby sme sa páčili Bohu – nie svetu. Keď sa ráno zobudíme, s vrúcnou láskou odovzdajme svoje srdce Bohu, nezabúdajme však, že počas tohto dňa si môžeme našetriť mnoho milostí a zhromaždiť mnoho zásluh pre večný život – ak budeme všetko robiť na slávu Božiu. Čokoľvek dobré robíme, nehľadajme ľudské pochvaly ani vlastnú záľubu – venujme pozornosť iba samému Bohu. Keď niekomu preukazujeme službu, nečakajme od neho vďačnosť, nebudme nešťastní, ak sa nám nedostane uznania: zapamätajme si, že odmena nás neminie u Boha. Svätý František Salezský hovorí, že keby ho dve osoby požiadali o službu v tom istom čase, tak v prvom rade by preukázal lásku tomu, od koho by očakával menej vďačnosti – lebo vtedy by našiel väčšiu odmenu u Boha. A skutočne je to ak – kto nemá čnosť nádeje, ten všetko robí pre svet, aby si získal lásku a úctu ľudí; taký človek nekladie dôraz na nebeskú odmenu.

Pán Ježiš nás poučuje, že vždy máme dôverovať Bohu – tak v potrebách duše, ako i tela. A vlastne preto nám hovorí, že keby niekto vstal v noci a išiel k svojmu spiacemu susedovi, aby ho poprosil o chlieb pre host'a, ktorý nečakane prišiel, tak hoci by ten spiaci sa najprv protivil a karhal by prosiaceho za to, že jemu i jeho deťom prerušuje spánok, tak predsa nakoniec vstane a splní prosbu dotieravého, nie tak z lásky, ale aby sa ho zbavil. Z tohto príkladu robí Pán nasledujúci záver: „Proste a bude vám dané; hľadajte a nájdete; klopte a otvoria vám. Kedykoľvek budete o niečo prosiť môjho Otca v mojom mene, dostanete“.

Nakoniec, nech je vaša nádej všeobecná – to znamená, utiekajme sa k Bohu v každej potrebe. Skladajme v ňom všetku dôveru, keď sme chorí – predsa On za pozemského života vyliečil toľko chorých. Ak sa má naše zdravie pričiniť o Božiu slávu a spásu našej duše, tak ho určite dostaneme. Alebo opačne – ak bude pre nás užitočnejšia choroba, tak On nám dá mužnosť, aby sme ju trpezlivo znášali a zaslúžili si večnú odmenu. Keď sa nám čosi príhodi, alebo keď nám hrozí akési nebezpečenstvo, nasledujme troch mládencov, ktorých babylonský kráľ prikázal hodiť do rozpálenej pece. Oni vtedy ukázali takú dôveru v Boha, že sa ich oheň dokonca nedotkol – spálil iba povrazy, ktorými boli spútaní, takže sa mohli prechádzať po rozpálenej peci ako po rozkošnej záhrade. V ťažkých bojoch a pokušeniach dôverujme Ježišovi Kristovi – vtedy nepodľahneme. Predsa Spasiteľ sám prešiel diabolským pokušením a zaslúžil nám milosť víťazstva. Ak sme upadli do zlých návykov, nezúfajme, lebo z Božou pomocou s ním povstaneme! Ale súčasne sa vystríhajme prehnanej dôvery. Lebo Boh náhle prichádza na pomoc iba vtedy, keď sa nachádzame v nebezpečenstve bez vlastnej viny. Nezneužívajme teda Božiu trpezlivosť, nemyslime si, že Pán Boh nám odpustí, hoci budeme úmyselne odkladať pokánie zo dňa na deň. Môžeme zomrieť v každej chvíli – nepoznáme ani dňa ani hodiny. Prehnaná dôvera v Božie milosrdenstvo sa stala pre mnohých dôvodom odsúdenia.

Musíme sa teda báť prílišnej dôvery, ale musíme sa báť aj zúfalstva – lebo zúfalstvo je

najťažším hriechom. Obráťme sa k Bohu úprimne a vtedy On nám neodmietne svoje odpustenie. Milosrdenstvo Božie je nekonečné, pred ním sú naše najťažšie hriechy ako drobný piesok v porovnaní s obrovskou horou. Keby Kain po zabití brata hľadal odpustenie, bol by ho u Boha určite našiel. Keby bol Judáš padol k nohám Spasiteľa s prosbou o odpustenie, dostal by ho tak isto ako svätý Peter.

Viete prečo ľudia tak dlho zostávajú v hriechoch a boja sa spovedať? Dôvodom toho je pýcha. Keby sme mali pokoru, nezostávali by sme v hriechu, nestrácali by sme toľko času odkladaním spovede. Nech Boh dá, aby sme pohľadali sebou a ihneď sa vyspovedali zo svojich hriechov!

Na zakončenie vás povzbudzujem, aby ste často prosili Pána Boha o svätú čnosť nádeje; aby ste všetky skutky konali v snahe páčiť sa Bohu. A v chorobách i smútku chráňme sa zúfalstva. Zapamätajme si navždy, že týmito chorobami a smútkom nás navštevuje Boh, a týmto spôsobom nám dáva dôkaz svojho milosrdenstva a príležitosť, aby sme získavali zásluhy pre večný život. Amen.